

FRA ANĐELKO NUIĆ

(1908.-1945.)¹

Osnovni podatci

Jure Nuić - kasnije fra Anđelko - rodio se 10. travnja 1908. u Drinovcima (adresa: Nova Mahala, Drinovci 47), a kršten je sutradan, 11. travnja. Roditelji su mu bili Ivan Nuić i Kata rođ. Šimić. Krsni kum bio mu je Petar Nuić, a krstio ga je fra Anđeo Glavaš.² Osnovnu školu završio je u Drinovcima, gimnaziju u Mostaru (I.-VI. razred) i na Širokom Brijegu, bogosloviju u Mostaru i Breslauu, Njemačka (danas Wrocław u Poljskoj). Vojsku je služio u Mostaru od 15. svibnja do 7. studenog 1932. U franjevački red stupio je na Humcu 29. lipnja 1926. i uzeo redovničko ime fra Anđelko. Obukao ga je provincijal fra Lujo Bubalo. Jednostavne zavjete položio je u ruke istoga provincijala 30. lipnja 1927., a svečane 2. srpnja 1930. u ruke provincijala fra Dominika Mandića. Red subđakonata primio je 28. lipnja 1931., đakonata 29. lipnja 1931., a za svećenika je zaređen u Mostaru 11. prosinca 1932. Sve svete redove podijelio mu je mostarsko-duvanjski biskup fra Alojzije Mišić. Bio je kapelan i župnik u nekoliko hercegovačkih župa. Mjeseca svibnja 1945. ubijen je negdje u Sloveniji.³

Njegov rođeni stric bio je fra Arkandeo Nuić (1896.-1945.), dugogodišnji profesor klasičnih jezika na širokobriješkoj gimnaziji (1927.-1945.), doktor teoloških

-
- 1 Tekst je izvorno objavljen u *Stopama pobijenih*, br. 13 (2014.), str. 42-46. Ovdje dotjeran i prerađen.
  - 2 Župni ured Drinovci: Matica krštenih, sv. II, str. 57, br. 51.
  - 3 Arhiv Provincije: Osobni karton; Imenik franjevaca, str. 47, br. 422; Andrija NIKIĆ, *Hercegovački franjevački mučenici 1524.-1945.*, Mostar, 1992., str. 163-164; Ante MARIĆ, *Tragom ubijenih hercegovačkih fratara*, Mostar, 2007., str. 62-63; Anto BAKOVIĆ, *Hrvatski martirologij XX. stoljeća*, I, Zagreb, 2007., str. 477.

znanosti. Doživio je istu sudbinu kao i njegov bratić fra Anđelko i brojni drugi hercegovački franjevci: partizani su ga ubili i spalili na Širokom Brijegu 7. veljače 1945. Tjelesni ostatci počivaju mu u širokobriješkoj crkvi.⁴

Zanimljivo je ovdje navesti tragični slučaj iz 1930. godine, vezan za obitelj Nuić. Naime, drinovački župnik fra Mate Čturić obavijestio je provincijala fra Dominika Mandića da je 3. listopada te godine izgorjela kuća sinova pok. Perka Nuića, braće fra Arkandelove, od kojih je jedan bio otac klerika fra Anđelka - sa svim što je u njoj. Samoga je duhana izgorjelo preko 15 kvintala. "Ova familija jest najjači sadioc u ovoj župi. Štete ima preko 70 tisuća dinara." Moli provincijala da pomogne "ovu vrijednu, ali unesrećenu obitelj".⁵

Školovanje i redovnički život

Zanimljivo je da je Jure Nuić prvih šest razreda srednje škole završio na Državnoj gimnaziji u Mostaru (1920.-1926.), za razliku od svih ostalih deseterice svojih kolega s kojima je 1926. godine stupio u novicijat: oni su gimnaziju svi pohađali kod franjevaca na Širokom Brijegu. O tome saznajemo iz dopisa koji je potpisao provincijal fra Lujo Bubalo 24. lipnja 1926.⁶ Po svršetku novicijata preostala je dva razreda Jure - sada fra Anđelko završio u Franjevačkoj gimnaziji na Širokom Brijegu. U 7. razredu je 1927./28. šk. godine. Na kraju mu ocjene i nisu bile baš sjajne: uglavnom dvice i trice, vjeronauk 4, vladanje odlično. Osmi razred završio je 1928./29. šk. god. O uspjehu na kraju toga razreda nisam pronašao podatke, ali je na maturalnom ispitu fra Anđelko uspješno završio sve pismene i usmene ispite, te je njemu i sedmorici kolega Ispitni odbor 20. lipnja 1929. priznao "zrelost i spremnost za fakultet univerziteta".⁷

Jure Nuić stupio je u novicijat 29. lipnja 1926. i uzeo ime fra Anđelko. Habit mu je obukao fra Lujo Bubalo, provincijal. Meštar je bio fra Eugen Tomić st. Godinu novicijata s njim su provela još deveterica kolega: fra Bruno Adamčik, fra Ljubo Čuvalo, fra Nevinko Mandić, fra Stjepan Naletilić, fra Teofil Pehar, fra Rajko Radišić, fra Julijan Kožul, fra Ferdinand Skoko i fra Vendelin Vasilj. Čak petoricu od njih deset ubili su partizani: osim fra Anđelka ubili su fra B. Adamčika, fra N. Mandića,

4 Jozo TOMAŠEVIĆ KOŠKA, *Istina o ubijenoj gimnaziji*, Zagreb, 1997., str. 97-103; A. NIKIĆ, *Hercegovački franjevački mučenici*, str. 165-166; A. MARIĆ, *Tragom ubijenih hercegovačkih fratara*, str. 27-28; A. BAKOVIĆ, *Hrvatski martirologij XX. stoljeća*, str. 478.

5 Župni ured Drinovci Provincijalatu, br. 186 od 6. listopada 1930. (Arhiv Provincija: SP, sv. 85, f. 4).

6 Arhiv Provincije: SP, sv. 69, f. 14.

7 Ante MARIĆ, *Franjevačka klasična gimnazija na Širokom Brijegu*, II, Mostar, 2011., str. 277, 377-379, 392.

fra S. Naletilića i fra J. Kožula. Trojica su život proveli kao franjevci u Kustodiji hrvatskih franjevaca u Americi (fra Lj. Čuvalo, fra F. Skoko i fra V. Vasilj), dok je jedan (fra T. Pehar) također živio u Americi, ali se sekularizirao 1949. godine i napustio zajednicu. Djelovao je kao svećenik u Kaliforniji. Samo je fra Rajko Radišić preživio i ostao živjeti u domovini. Preminuo je na Humcu 1986. godine.⁸

Bogoslovni studij fra Anđelko je započeo na Franjevačkoj bogosloviji u Mostaru, gdje je završio tri godine studija (1929.-1932.). Studij je upisao u rujnu 1929. U prvom semestru imao je predavanja iz apologetike, moralne teologije, filozofije i hebrejskog jezika, kod profesora fra Luje Bubala, fra Ignacija Jurkovića, fra Ante Majića i fra Ante Jelavića. Student je bio osrednji, ocjene su uglavnom dobar (*bonus*), osim filozofije izvrstan (*eminens*). Za vladanje i marljivost dobio je najbolje ocjene (1). U ljetnom semestru imao je iste predmete i slične ocjene. U sljedećoj godini (1930./31.) fra Anđelko je slušao i polagao sljedeće predmete: Sveto pismo, dogmatika, moralna teologija, kanonsko pravo i etika. Ocjene su dobar (*bonus*), osim pravo koje je vrlo dobar (*laudabilis*). Vladanje i marljivost je pokvario, sada je ocjena vrlo dobra (*laudabilis* i *constans*). Iste predmete ima i u ljetnom semestru, ocjene su nešto bolje, *laudabilis* i *bonus*, ali i *sufficiens* iz etike. Vladanje i marljivost isto. U godini 1931./32. sluša sljedeće predmete: uvod u Novi zavjet, dogmatiku, moralnu teologiju, kanonsko pravo, povijest Crkve, pastoralnu teologiju i egzegezu Starog zavjeta (Psalmi). Pokvario je i ocjene i vladanje. Ocjene su *bonus* i dvaput *sufficiens*, vladanje dovoljno (*sufficiens*), a marljivost dobra (*constans*). Profesori: fra Ante Jelavić, fra Lujo Bubalo, fra Ignacije Jurković, fra Jerko Boras. U ljetnom semestru isti predmeti, ocjene prilično bolje: *bonus* i dvaput *laudabilis*. Vladanje i marljivost isto kao i prije.⁹ Nakon završetka ljetnog semestra 1932. fra Anđelko je na odsluženju vojnog roka.

Nakon trogodišnjeg studija filozofije i teologije u Mostaru, fra Anđelko je bio zaređen za svećenika 11. prosinca 1932. Krajem godine, oko Božića, proslavio je Mladu misu u rodnim Drinovcima. Početkom 1933. godine poslao je detaljan izvještaj provincijalu o skupljenom i potrošenom novcu na Mladoj misi. Ukupno je od uzvanika skupljeno 5020 dinara. Od te svote fra Anđelko je kod kuće ostavio za trošak 3000 din. Za sebe je uzeo 1120 din. Tu doslovce u novčić navodi u što je ta svota utrošena. Ostatak je novca potrošen za namirnice, plaću kuharima i sl.¹⁰ Fra Anđelko je zaređen za svećenika u tako neuobičajeno vrijeme (redovito su ređenja bila u lipnju ili srpnju) jer se od svibnja do studenog 1932. nalazio na odsluženju vojnog roka.

8 Robert JOLIĆ, *Novicijat hercegovačkih franjevaca*, Mostar, 2009., str. 149-150.

9 Arhiv Provincije: Liber classificationum seminarii theologici in Mostar ab an. 1895 - (1936), fol. 54-60; Pavao KNEZOVIĆ, *Studij bogoslovije u Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji 1860.-1945.*, Mostar, 2012., str. 322-323, 338-339, 844.

10 Dopis provincijalu od 2. siječnja 1933. (Arhiv Provincija: SP, sv. 99, f. 4).

Nije jasno gdje je fra Anđelko bio tijekom ljetnog semestra 1932./33. godine, dakle nakon svećeničkog ređenja i proslave Mlade mise. U službenoj knjizi Franjevačke bogoslovije u Mostaru stoji za njega i njegove kolege: "Koji nijesu ocijenjeni bili su u inozemstvu."¹¹ Iz dostupnih dokumenata pak vidljivo je da je on u inozemstvu od zimskog semestra 1933./34. Naime, bio je u jesen 1933., s kolegama fra Ljubom Čuvalom i fra Rufinom Šilićem, upućen u Breslau, tada u Njemačkoj (danas Wrocław u Poljskoj), da bi tamo dovršio studij i naučio bolje njemački jezik. Moguće je da je tu bio već od ljetnog semestra 1932./33. Iz Breslaua se fra Anđelko javio provincijalu pismom od 25. rujna 1933.¹² S njim su u Breslau pošli i njegove kolege fra Ljubo Čuvalo i fra Rufin Šilić. Fra Ljubo je pisao provincijalu krajem studenog o njihovu putovanju preko Zagreba i Beča u Breslau. Prvi dojmovi i utisci u novoj sredini su dobri i oni su zadovoljni.¹³ Ipak fra Anđelko nije dugo ostao u Breslauu. Već je u siječnju 1934. dobio obedijenciju da se može vratiti u Provinciju,¹⁴ a u Hercegovini je bio već u veljači iste godine.¹⁵ Da je u Mostaru bio već početkom svibnja znamo iz provincijalova dekreta od 9. svibnja kojim ga privremeno premješta na Humac, gdje će biti na raspolaganju gvardijanu, dok župnik, koji je obolio, ne ozdravi, a fra Julijan Kožul ne položi jurisdikciju.¹⁶ Provincijal je i od biskupa zatražio odobrenje da fra Anđelko može biti na ispomoći na Humcu dok je župnik fra Mladen Barbarić bolestan: obolio je od pjegavog tifusa.¹⁷

Pastoralno djelovanje

Ipak je svoje prve pastoralne mjesece fra Anđelko proveo u Mostaru: od ožujka do rujna 1934. Kroz to je vrijeme krstio 70 djece, te obavio jedno vjenčanje.¹⁸ Nakon toga je upućen za kapelana u Konjic, gdje je ostao od kraja rujna 1934. do svibnja 1937. Dekret kojim je premješten u Konjic poslao je provincijal 26. rujna 1934.

11 Arhiv Provincije: Liber classificationum seminarii theologici in Mostar ab an. 1895 - (1936), fol. 64.

12 Arhiv Provincija: SP, sv. 102, f. 134. Pismo je u međuvremenu uništila vlaga, ali osnovne podatke o njem saznajemo iz Urudžbenog zapisnika.

13 Dopis provincijalu od 29. studenog 1933. (Arhiv Provincija: SP, sv. 102, f. 167).

14 Provincijalov dopis od 17. siječnja 1934. (Arhiv Provincija: SP, sv. 103, f. 73).

15 U Kronici širokobriježske gimnazije navodi se da je 12. veljače 1934. fra Anđelko dospio na Široki Brijeg, vraćajući se sa studija u Breslauu (A. MARIĆ, *Franjevačka klasična gimnazija na Širokom Brijegu*, II, str. 645).

16 Arhiv Provincija: SP, sv. 104, f. 154.

17 Provincijalov dopis od 11. svibnja 1934. (Arhiv Provincija: SP, sv. 104, f. 173).

18 Župni ured Mostar: Matica vjenčanih, sv. III (1910.-1943.); Matica krštenih, sv. IX (1933.-1940.).

Osim svećeničke službe bio je određen i za vjeroučitelja u Bradini i Čelebićima.¹⁹ Nakon tri godine kapelanske službe fra Anđelko je imenovan župnikom, i to u tešku brdsku župu Gorance. O tome je premještaju provincijal obavijestio Kraljevsku bansku Upravu, Odsjek za vjere, 31. svibnja 1937.: fra Anđelko je premješten za župnika u Gorance namjesto dotadašnjeg župnika fra Vencela Kosira. Imenovani je već preuzeo povjerenu mu dužnost.²⁰ U Gorancima je ostao dvije godine (1937.-1939.), a potom je premješten u drugu župu, također brdsku i siromašnu: u Izbično (1939.-1941.). Čini se da je fra Anđelko bio omiljen u Gorancima, pa se proćulo kako ga župljani “ne će dati”. O tome je provincijalu pisao dotadašnji izbički župnik fra Jozo Bencun 1. svibnja 1939.: “Amo se puno govori, da iz Goranaca župnika nedadu. Ja sam se stoga pripao, da nebi bilo po me loše. Već, ako će Nuić ostati u Gorancima, to je lako učiniti drugu prominu.” Predlaže da u tom slučaju namjesto fra Anđelka Nuića dođe fra Damjan Rozić. “Tko došao da došao ovde to je meni isto samo molim, da Provincijal dodje sa župnikom i da me prije obavjesti koji će dan doći, pošto u kući ima samo kruva i cikoriije, te da mogu još koje jaje pripremiti. Samo ima vina.”²¹ Pa ipak je fra Anđelko došao u Izbično. Tu je ostao dvije godine. Dovoljno je razvidno iz Bencunova dopisa koliko je župa bila siromašna! Banska vlast Banovine Hrvatske imenovala ga je 1. veljače 1941. za poučavatelja pomoćne pučke škole u Izbičnu. Tu službu vršio je 6 mjeseci.²² U Izbičnu je fra Anđelko ostao do lipnja 1941., a tada je premješten za kapelana na Čitluk (lipanj 1941. - srpanj 1943.). Za to vrijeme obavio je 55 krštenja i nijedno vjenčanje.²³ U srpnju 1943. premješten je za kapelana u Međugorje.²⁴ Međugorje je bilo njegova posljednja pastoralna služba, ali ne i posljednje mjesto boravišta. Zbog problematičnog ponašanja fra Anđelko je, naime, u svibnju 1944. po kazni premješten u mostarski samostan.

Neuredan život u Međugorju

Ima nekoliko dokumenata s kraja 1943. i početka 1944. godine koji govore o problemima koje je provincijal imao s fra Anđelkom zbog njegova “nedolična ponašanja” u Međugorju. O tome je provincijal fra Leo Petrović vodio prepisku s njim i sa župnikom u Međugorju fra Serafinom Višticom. Budući da su, međutim, ključni dokumenti uništeni, teško je danas sa sigurnošću utvrditi o čemu se zapravo radilo.

19 Arhiv Provincija: SP, sv. 105, f. 418.

20 Arhiv Provincija: SP, sv. 119, f. 252.

21 Arhiv Provincija: SP, sv. 127, f. 235.

22 Arhiv Provincija: Imenik franjevac, str. 47, br. 422.

23 Župni ured Čitluk: Matica krštenih župe Gradnići-Čitluk, sv. II (1941.-1946.).

24 Arhiv Provincija: osobni karton; Imenik franjevac, str. 47, br. 422.

Problemi su započeli najkasnije u rujnu 1943. Provincijal je, naime, u svom dopisu od 27. rujna dao upute župniku fra Serafinu kako će se odnositi prema sablažnjivu vladanju svoga kapelana fra Anđelka.²⁵ Zacijelo je provincijal župniku zapovjedio da ga izvješćuje o fra Anđelkovim postupcima. Fra Serafin je već 30. rujna izvijestio provincijala o vladanju svoga kapelana, na što je provincijal 5. listopada poslao fra Anđelku pismenu opomenu.²⁶ Stvar se međutim nije popravljala. Župnik fra Serafin tako je 11. prosinca izvijestio provincijala da mu je kapelan bez pitanja jednom išao na Čitluk, a dva puta na Tromeđu i tu dugo ostao. Provincijal je opet, 27. prosinca, opomenuo pismeno fra Anđelka da bolje pazi na svoje ponašanje.²⁷ Župnik Vištica odgovorio je 14. siječnja 1944. na provincijalov upit i napisao da je fra Anđelko Nuić 7. siječnja 1944. otišao po službenoj dužnosti u Šurmance na stanicu radi bolesnika i povratio se kući u 8.30 navečer; da je 13. siječnja rekao da ide u školu u Bijakoviće, a vratio se u 3 popodne. Reкао je da je zakasnio jer je poslom išao u Vionicu, pa onda produžio u Čitluk. "Sve mi je ovo neugodno, ali moram se držati Vašega naloga pod gornjim brojem!", napisao je župnik.²⁸ Još je jednom, 14. travnja 1944., župnik Vištica javio provincijalu o nekorektnom vladanju svoga kapelana.²⁹ Na to je provincijal poslao fra Anđelku kanonsku opomenu i kaznio ga zbog njegovog neredovničkog vladanja. Istoga dana provincijal je uz pismo kapelanu poslao i dopis župniku fra Serafinu,³⁰ u kojem ga obavještava o kaznama fra Anđelku.³¹ Uskoro je provincijal poslao još jedan dopis istomu župniku, u kojemu ga prekorava zbog njegovih izjava pred drugim osobama glede provincijalove odluke prema fra Anđelku Nuiću.³²

Čini se da je tom prigodom po kazni fra Anđelko iz Međugorja bio premješten u mostarski samostan. U svakom slučaju, on se krajem svibnja 1944. nalazio u tom samostanu. Provincijal mu je 29. svibnja uputio dopis sljedećeg sadržaja, koji po nešto pojašnjava naknadno uništene provincijalove dopise:

Našom odlukom od 6. svibnja 1944. br. 267/44 Vi ste suspendiran
a divinis et ab omnibus officiis Ordinis" [od vršenja svećeničke službe i

25 Arhiv Provincija: SP, sv. 141 - dopis nedostaje, jer je zacijelo uništen. O njemu znamo na temelju kratkog upisa u Urudžbenom zapisniku.

26 Arhiv Provincija: SP, sv. 141, f. 130 - dopis nedostaje, jer je uništen. O njemu znamo na temelju kratkog upisa u Urudžbenom zapisniku.

27 Arhiv Provincija: SP, sv. 141 - dopis nedostaje, jer je uništen. O njemu znamo na temelju kratkog upisa u Urudžbenom zapisniku.

28 Arhiv Provincija: SP, sv. 142, f. 59.

29 Arhiv Provincija: SP, sv. 142, f. 387 - dopis nedostaje, jer je uništen. O njemu znamo na temelju kratkog upisa u Urudžbenom zapisniku.

30 Arhiv Provincija: SP, sv. 142, f. 487 - dopis nedostaje, jer je uništen. O njemu znamo na temelju kratkog upisa u Urudžbenom zapisniku.

31 Arhiv Provincija: SP, sv. 142, f. 489.

32 Arhiv Provincija: SP, sv. 142, f. 496.

svih dužnosti u Franjevačkom redu]. Ta je odluka još na snazi, uz druge odredbe: “Ne smijete izlaziti iz samostana niti se vrzati oko samostanskih vrata, niti ulaziti u župski ured, niti dolaziti u crkvu na glavna vrata, nego samo kroz sakristiju za govoriti sv. misu. Slobodno Vam je izići na bašču s drugim svećenicima i bivati na samostanskom dvorištu. Ako Vas p. o. Gvardijan pošalje na koji sprovod to treba da činite ali u društvu jednoga ili dvojice svećenika i s njima zajedno dolaziti kući. Nikako sam ne smijete hodati po gradu. Sv. Oficij morate svaki dan moliti u koru s drugima. Upozorujemo Vas, da je ovo još prva kanonska opomena, koja će se još dva puta opetovati, to jest nakon treće slijedi automatski otpust iz reda, ako ne budete točno vršili ovdje navedene, odnosno opetovane naredbe Provincijalata od 6. ov. mj. i god. Na ove nas je odluke prisilio Vaš nedolični i sablažnjivi život u Međugorju, koji je postao, kako sada čujemo, javan. Ovo su otčinske mjere u Vašem osobnom vremenitom i vječnom interesu.³³

Tek je u rujnu 1944. fra Anđelko pisao provincijalu sa željom da mu se ublaže sankcije:

Prema dopisu mnogopoštovanog oca Provincijala od 6. V. 1944. br. 267 lišen sam svih dužnosti Reda iz razloga Starješinstvu poznatih. Da se branim, znam, da je suvišno. Žalim, što sam bio lakomislen. Također žalim, što se je Starješinstvo moralo ovako prema meni ponijeti i suspendirati me. U to ime najsmjernije molim mnogopoštovanog oca Provincijala i čitavi defnitorij da digne s mene kaznu suspenzije, a ja od svoje strane obećajem, da u napredak neću dati nikakova povoda, koji bi prouzrokovao ne samo suspenziju nego i ukor od strane mnopošt. Starješinstva. Pax et bonum!³⁴

I doista je provincijal već sutrdan, 6. rujna 1944., ublažio kazne fra Anđelku. Dopustio mu je da može vršiti službu u samostanskoj crkvi i u župnom uredu. K tome stavlja ga da fra Vendelinu Vasilju pomaže u administraciji i ekspediciji *Kršćanske obitelji*. Napominje ipak da se čuva kako se ne bi ponovilo isto, jer u tom slučaju slijede nove kazne i otpust iz Reda.³⁵ O ublažavanju kazne provincijal je istoga dana obavijestio i mostarskog gvardijana fra Grgu Vasilja.³⁶

Za vrijeme svoga djelovanja u Međugorju fra Anđelko je krstio 27 djece, te obavio dva vjenčanja.³⁷

33 Provincijalov dopis br. 349/44. od 29. svibnja 1944. (Arhiv Provincija: SP, sv. 143, f. 67).

34 Dopis provincijalu od 5. rujna 1944. (Arhiv Provincija: SP, sv. 144, f. 329).

35 Provincijalov dopis br. 698/44. od 6. rujna 1944. (Arhiv Provincija: SP, sv. 144, f. 329).

36 Arhiv Provincija: SP, sv. 144, f. 332.

37 Arhiv župe Međugorje: Matica krštenih, sv. III (1930.-1947.); Matica vjenčanih, sv. II (1913.-1946.).

Smrt

Koliko je dugo fra Anđelko ostao u samostanu u Mostaru i je li imao još kakvu službu prije svoje smrti, iz sačuvanih spisa nije razvidno. Njegovo se ime u spisima Arhiva Provincije nakon rujna 1944. više ne spominje. Svakako je sigurno da je i on, kao i bezbrojni drugi, bježao pred komunističkom partizanskom vojskom, te dospio u Austriju. U povratku, u nekoj od kolona smrti, bio je poslije 15. svibnja 1945. ubijen na nepoznatom mjestu.³⁸

Nakon što su bili predani u partizanske ruke, susreo ga je u Dravogradu fra Lucijan Kordić, koji je o njihovu beznadnom položaju zabilježio:

Neki partizanski vojnik, sav očupan i rutav, priđe mi i traži, da mu tu usred grada, na trgu svučem i dam hlače, a on će meni dati svoje prljave i poderane. Moje hlače bile su polukožne i u dobru stanju. A kada sam ih pod silu počeo svlačiti, išlo je teško poradi znojave slijepjenosti i njihove uskoče - on ih je sam uz psovku sagnut počeo s mene svlačiti. Bio sam u dilemi: da mu poradi njegove grube nasrtljivosti i mojega povrijeđenoga ponosa skočim na glavu, ali to bi bio moj svršetak. Na tom žalosnom putu susreo sam O. Anđelka Nuića, koji se je ukraj ceste svađao s jednim partizanom, koji mu je htio oteti sat. Isto tako u istoj koloni susreo sam i prof. O. Brunu Adamčika i svega izmučenoga O. dr. Bonu Jelavića, obojica moji bivši profesori. Nijednoga od svih ovih spomenutih nitko više nije vidio. Progutala ih je krvava partizanska srdžba.³⁹

Nikić je na temelju te Kordićeve bilješke izveo malo presmion zaključak o fra Anđelkovoju smrti: "Partizan ga htio premetnuti i opljačkati, a on nije dopustio."⁴⁰ Naime, iz Kordićeva opisa ne može se izvući zaključak da je fra Anđelko bio ubijen odmah tu, na licu mjesta. Ali je sigurno da nije poživio dugo nakon toga događaja. Svakako, nema spomena da bi dospio do Zagreba, gdje su stotine svećenika bili smješteni u zatvoru na Savskoj cesti.

Dr. fra Častimir Majić u svojem sjećanju na fra Anđelka piše općenito o njegovoj smrti, jer konkretnih podataka do danas nema nitko:

Na Bleiburgu je 15. svibnja bio predan jugopartizanima. U trodnevnoj hodnji smrti kroz Sloveniju podlegao je njihovim zlostavljanjima. Neki kažu da je oko 18. svibnja našao tragičnu smrt u vojničkim rovovima kod Maribora u društvu druge svoje subraće iz Hercegovačke franjevačke provincije. Pogubljen je u 37. godini život i bio je najstariji među njima. Fra Anđelko je

38 A. MARIĆ, *Tragom ubijenih hercegovačkih fratara*, str. 63.

39 Lucijan KORDIĆ, "U danima srdžbe i gnjeva. Iz dnevnika 1945.", u: *Bleiburg: uzroci i posljedice (spomen-zbornik četrdesete godišnjice tragedije)*, München - Barcelona, 1988., str. 105-106.

40 A. NIKIĆ, *Hercegovački franjevački mučenici*, str. 164.

ispio kalež boli do vrha Kalvarije koja ga je na Križnom putu održala jakim.
U svojim slabostima ponovno je kršten vlastitom krvlju, a svojim si je mučeništvom pripravo boravak na nebesima.⁴¹

Preživjeli fratri bili su sigurni u njegovu smrti pa su stoga za njega - barem u mostarskom samostanu - služili svete mise 4. rujna 1945.⁴²

Dr. fra Robert Jolić

---

41 ČASTIMIR MAJIĆ, *U nebo zagledani. Crtice o 66 hercegovačkih franjevacu, komunističkih žrtava koje poznavah*, Široki Brijeg - Zagreb, 2011., str. 152-153.

42 Arhiv samostana i župe Mostar: Mise za pokojne fratre 1942.-1955., str. 117.

KRVLJU OPEČAĆENI ZA NEBO

Životopisi šezdeset šestorice hercegovačkih franjevaca
ubijenih u Drugom svjetskom ratu i poraću

Priredio:
dr. fra Robert Jolić

Mostar, 2025.